

## СТАНОВИЩЕ

Относно конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 6.1 Растениевъдство, по научна специалност 04.01.05. “Селекция и семепроизводство на културните растения”, обявен в ДВ бр.41 от 05.06.2015г.

От доц. д-р Нели Кирилова Вълкова – Институт по полски култури, Чирпан, определена за член на Научно жури съгласно Заповед № НП-07 26 от 05.08.2015 г. на Председателя на Селскостопанска академия

За участие в конкурса са подадени документи от д-р Наталия Христова Петровска, главен асистент в Институт по царевицата, Кнежа

### 1. Кратко представяне на кандидата.

Гл.асистент, д-р Наталия Петровска е завършила висше образование във ВСИ, Пловдив, специалност полеводство през 1994г. През 1993г. е придобила педагогическа правоспособност, а през 1999 г. – агроинженер растителна защита и торене в същия университет. От 1993 до 2003 г. е търговски представител за търговия с пестициди в Агроелит-4 ООД, гр. София, а от 2003 г. е редовен докторант в Институт по царевицата, Кнежа. През 2006 г. след успешно защитена докторска дисертация е назначена като главен асистент по селекция и семепроизводство на културните растения в института. Основно направление на научната и работа е селекция на царевица. Специализирала е през 2007 г. в Анкара, Турция, Международна агенция по атомна енергия по използване на мутационни техники в селекцията на зърнено житни култури. Завежда Бюро научно обслужване и приложна дейност към Института. Владее писмено и говоримо руски и английски езици. Работи със специализирана лабораторна техника.

### 2. Общо описание на научната продукция.

В конкурса за „доцент“ гл.асистент Наталия Петровска участва с обща продукция от 45 публикации, всички по номенклатурната специалност. От тях 11 броя са научни трудове, свързани с докторската дисертация и конкурса за главен асистент и не подлежат на разглеждане. Приложените в документите копия на научни трудове, с които кандидатката участва в конкурса за „доцент“ са разпределени по следния начин:

- Публикации в рецензирани и реферирани научни списания, вкл. и електронни – 23 бр.

- Публикации в сборници от конференции - 11 бр.

От тези публикации, 6 бр. са на английски и 28 бр. са на български език.

Личното участие на д-р Наталия Петровска в посочените 34 научни трудове е следното:

- Самостоятелни – 5 бр.

- Първи автор – 11 бр.

- Втори автор -12 бр.
- Трети и следващ автор – 6 бр.

Авторското участие на кандидатката доказва способностите ѝ да работи както самостоятелно, така и в колектив.

Кандидатката има 4 броя научно- популярни статии.

### **3. Научно изследователска дейност.**

Анализът на научните трудове показва задълбочена работа и интерес на кандидатката в областта на синтетичните популации при царевицата, хетерозиса, зависимостите между добива и елементите на продуктивността, както и оценка на нови линии царевица. . Разработките са с правилно избран методичен подход, научният стил е точен и ясен. Публикациите са онагледени с таблици , фигури и схеми. Използвани са различни статистически анализи на получените данни. Представените трудове имат определен принос както за развитието на селекцията на културните растения, така и за практиката.

Кандидатката е представила справка за 33 броя цитирания на 15 научни публикации. От тях приемам 31 бр., а останалите 2бр. са автоцитати. От представените цитирания 5 бр. са в чужди издания, от които едното с импакт фактор. Посочените цитирания са показател за значимостта на получените от кандидатката научни резултати и направени изводи.

Гл. асистент Наталия Петровска е участвала в осем научни проекта. Единият от тях е финансиран от МЗХ. Всички останали са финансирани от Селскостопанска академия.

Кандидатката е участвувала в 14 международни научни форума.

Доц. Петровска е съавтор на 5 признати сорта царевица (КС 4523 и ХМ4583- самоопрашни линии и Кнежа 435, Кнежа 461 и Кнежа 636- хибриди) и два нови хибрида , които се изпитват в системата на ИАСАС. Като бележка бих искала да посоча, че би трябвало в документите да бъдат представени и копия от сертификатите на признатите сортове , от които да се вижда съавторството на кандидатката.

### **Основни приноси в научната продукция на кандидата.**

В резултат от научно - изследователската работа, могат да се обобщят следните по-важни приноси:

- Стабилизирани, проучени и оценени по комбинативна способност за добив зърно и елементи на добива са нови високолизинови и високомаслени линии царевица, създадени чрез мутагенез, интродукция или подобрителна работа в синтетични популации. Въз основа на установените взаимодействия са направени препоръки за използването на генплазмата в подходящи селекционни програми.

- Установени са корелационните и регресионни зависимости между количествени признаци, биометрични и качествени показатели при хибриди и синтетични популации царевица с цел съкращаване на селекционния процес.

- Оценена е стабилността на добива при местни и интродуцирани синтетични популации с различен генетичен произход.

- Проучен е хетерозисът на добив зърно и елементи на добива при хибриди от различни групи на зрялост.

- Установен е стопанският и икономически ефект на торене и напояване на царевица за зърно чрез паралелно прилагане на две технологии.

- Създадена е нова синтетична популация царевица – Екзотик 07, която може да се използва директно като изходен материал за получаване на самоопрашени линии или като донор на ранозрялост.

- Създадени и признати са четири нови сорта царевица – КС 4523, ХМ 4583 (самоопрашени линии) и Кнежа 461 и Кнежа 646 (хибриди).

Оценявам високо приносите от научните разработки на кандидатката, особено тези с приложен и оригинален характер. Те показват, че гл. асистент д-р Наталия Петровска е изграден учен с богат опит, компетентност и професионализъм.

#### **4. Забележки и препоръки.**

Като забележка искам да посоча, че липсва доказателствен материал за съавторството на кандидатката в сортовете. Би следвало да бъдат приложени копия от сертификатите на сортовете.

В част от публикациите (напр. 2,16,17) са използвани двугодишни данни, с различни метеорологични условия. За потвърждаване на получените резултати би било по-добре ако линиите бяха изпитани още една година. Препоръката ми е да се използват резултати от поне тригодишни полски опити. Публикация № 13 – направените изводи биха били по-категорични, ако беше сравнена реакцията на родителските линии на хибрида към агрометеорологичните условия в два различни региона – напр. Русе и Кнежа, а не само в района на Русе.

Бих препоръчала в бъдеще научните публикации на кандидатката да се насочат основно към международни и наши реферирани списания вкл. и с импакт фактор.

#### **5. Заключение**

Въз основа на направения анализ на научната и научно приложната дейност, считам, че приносите на гл. асистент, д-р Наталия Петровска за развитието на селекцията на царевицата са безспорни, тя отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му и оценявам **положително** цялостната и дейност. Подкрепям кандидатурата ѝ за академичната длъжност “Доцент” в професионално направление 6.1 Растениевъдство, по научна специалност, 04.01.05. “Селекция и семенепроизводство на културните растения” и си позволявам да предложа на почитаемото Научното жури също да гласува положително.

14.09.2015 г.  
Гр.Чирпан

Изготвил:  
(доц. д-р Нели Вълкова)